

Λόγος ΙΔ΄ Ερμηνεία στην εξαήμερη Δημιουργία (Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου)

/ Πεμπτουσία

Αναφερόμενος στον Πατριάρχη Αβραάμ, την εμφάνιση του Θεού σ' αυτόν στη δρυ του Μαμβρή, στον Λωτ και την καταστροφή των Σοδόμων.

Αφού απόλαυσε αργό ταξίδι ο προηγούμενος λόγος φοβούμενος τα πελάγη των λόγων, σαν ποντοπόρο λιβέρνο διάβηκε ταχέως τα αβραμιαία πελάγη αφού έτρεξε ανάμεσά τους κι άραξε, σαν σε κάποιο λιμάνι, στην προσθήκη του Δεσπότη από το Άβραμ στο Αβραάμ και από το Σάρα στο Σάρρα. Κι έτσι ο προηγούμενος λόγος αφού κατάπλευσε με ούριο άνεμο αρχίζοντας από το άλφα, που είναι αντίστοιχο με το δίκαιο, σήμερα, αφού αρχίσει από το βήτα θα επιβεβαιώσει ασφαλώς κι αυτά που λέχθηκαν, αλλά κι όσα ακολουθούν, τα οποία είναι αξιοθαύμαστα και παράξενα και ξεπερνούν στο μέγεθος κάθε έννοια, πράγματα τα οποία, ακούγοντας τα, παρ' ολίγον να εκπλαγώ, δηλαδή ότι «*ώφθη Κύριος τω Άβραμ και είπεν αυτώ· τω σπέρματί σου δώσω την γην ταύτην*» (Γεν. ιβ΄7) και ότι «*ο δε Θεός είπε τω Άβραμ μετά τω διαχωρισθήναι τον Λωτ... πάσαν την γην, ην συ οράς, σοι δώσω αυτήν και τω σπέρματί σου*

» (Γεν. ιβ' 14, 15) και ότι «έγενήθη ρήμα Κυρίου προς Άβραμ εν οράματι λέγων μη φοβού Άβραμ εγώ υπερασπίζω σου...» (Γεν. ιγ' 14) και ότι οι απόγονοί σου θα είναι αναρίθμητοι, όπως τα άστρα του ουρανού και «το δε έθνος ω εάν δουλεύσωσι κρινώ εγώ» (Γεν. ιγ' 14). Και ότι φανερώθηκε ο Κύριος στον Άβραμ όταν ήταν ενενήντα εννιά χρόνων και του είπε: «εγώ ειμί ο Θεός σου ευαρέσκει ενώπιον μου και γίνου άμεμπτος... και ου κλιθήσεται έτι το όνομά σου Άβραμ, αλλ' έσται το όνομά σου Αβραάμ... και βασιλείς εκ σου εξελεύσονται» (Γεν. ιγ' 1, 5, 6) και αυτά κι όλα όσα είναι εφάμιλλα με αυτά και παράξενα και θαυμαστά.

Κι όταν ακούσω αυτό το παράξενο άκουσμα και θέαμα, ότι αφίχθηκε από την άνω δόξα στη βελανιδιά του Μαμβρή μαζί με δύο αγγέλους ο Υιός του Θεού και Πατέρα ο αγαπητός και φιλοξενήθηκε απ' αυτόν γεμίζω από έκπληξη διότι αντικρύζω παράδοξο θέαμα και βρίσκομαι σε αμηχανία ως προς το τί να πω και τί να κάνω. Λέω μόνο ότι είναι εισαγωγικές λάμπεις και προτυπώσεις που συμβολίζουν την ενανθρώπησή του. Αλλ' ας παρουσιάσουμε την παράδοξη και θαυμαστή εκείνη ιστορία με σκοπό να καθарιστούμε ψυχικά και σωματικά με τη λάμψη της. Διότι εγώ έτσι πιστεύω κι είμαι πεπεισμένος μιλώντας γι' αυτά τα μεγάλα γεγονότα «Και ώφθη, λέγει, αυτώ ο Θεός προς τη δρυί τη Μαμβρή, καθημένου επί της σκηνής αυτού μεσημβρίας...και ιδού τρεις άνδρες ειστήκεσαν επάνω αυτού· και ιδών προσέδραμεν εις συνάντησιν αυτοίς από της θύρας της σκηνής αυτού και προσεκύνησεν επί την γην. Και είπε· Κύριε ει άρα εύρον χάριν εναντίον σου μη παρέλθης τον παίδα σου· ληφθήτω δη ύδωρ, και νιψάτωσαν τους πόδας υμών και καταψύξατε υπό το δένδρον και λήψομαι άρτον, και φάγεσθε, και μετά τούτο παρελεύσεσθε... ου ενεκεν εξεκλίνατε προς τον παίδα υμών. Και είπαν ούτω ποίησον καθώς είρηκας» (Γεν. ιη' 1-5).

Διότι ο άνθρωπος ήταν φιλόξενος και είχε υποδεχθεί και είχε υπηρετήσει πολλούς αλλά επειδή δεν είχε δει τέτοια ακριβή εικόνα του Θεού, ούτε είχε υποδεχθεί, εξεπλάγη βλέποντάς τους κι αφού ήλθε κοντά τους προσκύνησε γονατίζοντας στη γη. Έπειτα, επειδή δεν ανεχόταν να χάσει τέτοια βασιλική ομοιότητα και πιο εκτεταμένη συνομιλία και θέα, αμέσως τους παρακαλεί να μη φύγουν, χρησιμοποιώντας σαν εύλογο σύνεργό την κάψα του μεσημεριού και την έτοιμη παρηγοριά που προσφέρει η σκιά του δέντρου. Κι όταν αυτοί πείστηκαν πρώτα έτρεξε στη σκηνή λέγοντας στη Σάρρα: «σπεύσον και φύρασον τρία μέτρα σεμιδάλεως» (Γεν. ιη' 6), τρέξε ώστε το θήραμα να γίνει ευάλωτο, τρέξε για να μην το χάσουμε, τρέξε και ζύμωσε τρία μέτρα σεμιδάλεως ισάριθμα με τους καλεσμένους. Και ο ίδιος τρέχει προς τα βόδια του. Όλα με βία και σπουδή και πολλή πίστη. «Έλαβε δε απαλόν μοσχάριον και καλόν... έλαβε δε βούτυρον και γάλα και το μοσχάριον ο εποίησεν και παρέθεκεν αυτοίς» (Γεν. ιη' 7, 8). Ω μακάριε! Πόσο και τι μεγάλο καλό αξιώθηκαν! Διότι οι φίλοι σου και οι καλεσμένοι

σου ήταν ο Θεός μαζί με αγγέλους, το τραπέζι σου θυσιαστήριο του Θεού και συ λειτουργός του Θεού, επίγειος άγγελος διότι σου έφερε προμηνύματα και δώρα εκ των προτέρων εκείνος που έμελλε να αποκληθεί υιός σου (Ματθ. α' 1) κατά τις έσχατες μέρες, λόγω του αμέτρητου ελέους του και της πολλής του συγκαταβάσεως. Διότι ευλόγως και άξια σε ευλόγησε ο Κύριος και υ-ποσχόταν, ευλογημένε, να ευλογεί εκείνους που σε ευλογούν. Απ' αυτή την ευλογία μακάρι να πλουτήσουμε κι εμείς πάντοτε με τις προσευχές σου, ευλογημένε,

«Είπε δε προς αυτόν· πού Σάρρα η γυνή σου; ο δε αποκριθείς είπεν ιδού εν τη σκηνή. Είπε δε· επαναστρέφων ήξω προς σε κατά τον καιρόν τούτον εις ώρας και έξει υιόν Σάρρα η γυνή σου» (Γεν, ιη' 9-10). Και αυτή, επειδή στεκόταν μέσα στη σκηνή και άκουσε, γέλασε. Γέλασε διότι αμφέβαλλε διότι, λέγει, όταν ήμουν ζωντανή και ακμαία δεν συνέλαβα γιό και τώρα που νεκρώθηκα από το γήρας θα συλλάβω; Και ο καρδιογνώστης είπε: «τί ότι εγέλασε Σάρρα»; (Γεν. ιη' 13) και τα υπόλοιπα.

Είναι φυσικό να απορούν μερικοί για το πως η ασώματη εκείνη φύση έλαβε σωματική τροφή. Πρέπει να γνωρίζουμε πως από τη μια τα τρόφιμα που παρατέθηκαν ήταν υλικά κι από την άλλη οι καλεσμένοι δεν χρειάζονταν υλική τροφή. Και όπως ενώ ήσαν ασώματοι φαίνονταν με σώμα έτσι και η τροφή η οποία ήτο ορατή με θεϊκή προσταγή μεταβαλλόταν σε πνευματική.

[page_end]

Ενώ δε έτρωγαν ο Δεσπότης διατάζει μυστικά τους δυό αγγέλους τα σχετικά με τα Σόδομα γι' αυτό και η Γραφή λέγει γι' αυτούς: *«εξαναστάντες δε εκείθεν οι άνδρες κατέβλεψαν επί πρόσωπον Σοδόμων και Γομόρρας»* (Γεν. ιη' 16). Είναι φανερό πως έστρεψαν το βλέμμα προς τα εκεί όπου είχαν διαταχθεί να πάνε για να προκαλέσουν καταστροφή. Ω, ποιά ώρα έφτασε για τους αθλίους! Διότι δεν επωφελούνται της μακροθυμίας του Θεού διότι η κακία τους ήταν αμετάβλητη αλλά ελκύουν αδέκαστα την οργή του Θεού. Και οι μεν άγγελοι αναχώρησαν όπως είχαν διαταχθεί και ο Δεσπότης μαζί με τον δίκαιο αφού μετακινήθηκαν λίγο από τη σκηνή λέγει; *«ου μη κρύψω εγώ από Αβραάμ του παιδός μου, α εγώ ποιώ»* διότι *«κραυγή Σοδόμων και Γομόρρας πεπλήθυνται προς με, και αι αμαρτίαι αυτών μεγάλαι σφόδρα»* (Γεν. ι' 17, 20). Με τον πολλαπλασιασμό της κραυγής φανέρωσε την πολυχρόνια μακροθυμία του προς αυτούς και με το *«αι αμαρτίαι αυτών μεγάλαι σφόδρα»* αποκάλυπτε ότι ήσαν ανάξιοι συγνώμης. Επειδή ο δίκαιος κατάλαβε ότι ήσαν ασυγχώρητοι και φοβούμενος μήπως ο Λωτ απολεσθεί μαζί μ' αυτούς κοίταξε τί λέγει η Γραφή: *«Αβραάμ δε έτι ην εστηκώς εναντίον Κυρίου. Και εγγίσας Αβραάμ είπε· μη συναπολέσης δίκαιον μετά ασεβούς και έσται ως ο δίκαιος και ο ασεβής;»* (Γεν, ιη' 22-23) *«Ο κρίνων πάσαν την γην ου ποιήσεις κρίσιν;*

» (Γεν. ιη΄ 25). Και αφού είχε πει πολλά τέτοια ικετεύοντας για χάριν του Λωτ παρακαλεί και για την πόλη στην οποία δεν βρισκόταν καν ένας δίκαιος, αρχίζοντας τη συζήτηση από τους πενήντα. Εγώ θαυμάζω υπερβολικά τη μακροθυμία του Δεσπότη, ο οποίος, ενώ γνώριζε σαφώς ότι σ' εκείνη την πόλη δεν βρισκόταν κανένας δίκαιος κάνει συζήτηση με τον Αβραάμ από τους πενήντα μέχρι τους δέκα. Κι έτσι ο μεν Κύριος αναχώρησε από κοντά του και ο Αβραάμ γύρισε στον τόπο του· *«ήλθον δε οι δύο άγγελοι, λέγει, εις Σόδομα εσπέρας»* (Γεν. ιθ΄ 1) σ' αυτούς των οποίων τα έργα τους ήσαν νυκτερινά και σκοτεινά με σκοπό να τους θανατώσουν ώστε να μη βλέπουν πια το φως της ημέρας. Και *«ήλθον δε οι δύο άγγελοι εις Σόδομα εσπέρας»,* τους οποίους, *«ιδών Λωτ εξανέστη εις συνάντησιν αυτοίς... και είπεν· ιδού κύριοι εκκλίνατε εις τον οίκον του παιδός υμών και καταλύσατε και νίψασθε τους πόδας υμών, και ορθρίσαντες απελεύσεσθε εις την οδόν υμών»* (Γεν. ιθ΄ 1-2). Διότι νόμισε, όπως ο Αβραάμ, πως είναι κάποιοι οδοιπόροι.

Όταν οι άγγελοι πορεύτηκαν για να καταλύσουν στο σπίτι του Λωτ ολόκληρη η πόλη, από τον γεροντότερο μέχρι το νεώτερο μαζεύτηκε στην πόρτα της αυλής και έλεγαν στον Λωτ: δώσε μας τους νεαρούς που κατέλυσαν στο σπίτι σου *«ίνα συγγενώμεθα αυτοίς»* (Γεν. ιθ΄ 5). Διότι η καρδιά τους ήταν τόσο πολύ πωρωμένη ώστε να μην κοκκινίζουν και να ομολογούν για ποιο λόγο ζητούσαν εκείνους τους νεαρούς. Και ο Λωτ λέγει: σας δίνω τις δύο μου θυγατέρες που είναι παρθένες. Κάντε τις ό,τι θέλετε και μη διαπράξετε καμιά ατιμία στους ξένους. Όμως εκείνοι δεν δέχτηκαν ν' αλλάξουν γνώμη, αλλά απειλούσαν να διαπράξουν και σ' αυτόν την ατιμία και τον εξύβριζαν σαν ξένο και παρεπίδημο.

Τότε, λοιπόν, οι άγγελοι φανερώνονται αυτοπροσώπως και απομακρύνουν τον δίκαιο από την πόρτα κι εκείνους τους πλήττουν με τύφλωση, ώστε να ψηλαφούν και να μη βλέπουν να βρουν την πόρτα. Αποκαλύπτουν στον Λωτ την ερήμωση και την καταστροφή της πόλεως και την αιτία για την οποία είχαν έλθει, προτρέποντάς τον να φύγει γρήγορα πρωί - πρωί από την περιοχή μαζί με τη γυναίκα και τις θυγατέρες του κι όποιον άλλο συγγενή έχει και ν' ανέβει στο όρος και τόσο πολύ να βιαστεί ώστε να μην επιστρέψει για να κοιτάξει πίσω του. Κι αυτός, επειδή φοβήθηκε μήπως τον προφτάσει η οργή του Θεού πριν να φτάσει στο όρος, τους παρακαλεί να του χαρίσουν την Σηγώρ, πράγμα το οποίον κάνουν. Ενώ κόντευαν να φτάσουν εκεί, η γυναίκα του Λωτ μόλις στράφηκε πίσω και είδε έγινε *«στήλη αλός»* (Γεν. ιθ΄ 26) διότι παρέβλεψε τις οδηγίες των αγγέλων και κοίταξε προς τα πίσω. Ο Λωτ με τις θυγατέρες του, όταν ψήλωσε ο ήλιος διασώθηκε στο όρος. Και αυτός από εκεί κι ο Αβραάμ από το άλλο μέρος, δηλαδή τη Χεβρών, έβλεπαν ν' ανεβαίνει από την περιοχή των Σοδόμων όπως ανεβαίνει καπνός από καμίνι, διότι η φωτιά και το θειάφι έκαναν στάχτη την περιοχή εκείνη. Διότι λέγει

η Γραφή: «*Κύριος έβρεξεν επί Σόδομα και Γόμορρα... πυρ παρά Κυρίου*» (Γεν. ιθ' 24) δηλαδή ο Υιός από τον Πατέρα, ο Κύριος ο οποίος πριν από λίγο μίλησε με τον Αβραάμ «*έβρεξεν πυρ παρά Κυρίου*».

Και είπαν οι θυγατέρες του Λωτ: να, δεν υπάρχει άνδρας ο οποίος να έλθει σε μας για να γεννήσουμε απογόνους. Γι' αυτό και μεθούν με κρασί τον πατέρα τους τον Λωτ και συνευρίσκεται με τη μεγαλύτερή του θυγατέρα. Έπειτα, αφού τον μέθυσαν πάλι την επόμενη νύκτα συνευρίσκεται με τη μικρότερη.

Ω άθλιες, τί κάνατε στο γέρο; Και ο Λωτ «*ουκ ήδει εν τω κοιμηθήναι αυτόν και αναστήναι*» (Γεν. ιθ' 35), δηλαδή δεν είχε καμιά αίσθηση ότι αμάρτησε. Δεν γνώριζε ότι έγινε άνδρας των θυγατέρων του και γαμπρός και πενθερός του εαυτού του και παππούς και πατέρας των απογόνων που επρόκειτο να γεννηθούν, όπως φιλοσόφησε κάποιος από τους σοφούς σχετικά μ' αυτά. Κι αυτές δεν απέτυχαν του σκοπού τους αλλά και οι δύο τους γέννησαν αφού συνέλαβαν η μία τον Μωάβ, από τον οποίο προήλθαν οι Μωαβίτες και η άλλη τον Αμμάν από τον οποίο προήλθαν οι Αμμανίτες. Γι' αυτούς ο Θεός είπε καθαρά μέσω του Μωϋσέως: «*ουκ εισελεύσεται Αμμανίτης και Μωαβίτης εις την εκκλησίαν Κυρίου· και έως δεκάτης γενεάς ουκ εισελεύσεται εις τον οίκον Κυρίου και έως τον αιώνα*» (Δευτ. κγ' 4-5). Διότι ελάτρευσαν ο πρώτος το Μελχόλ (Ιερ. λ' 3, Δ' Βασ. κγ' 10) και ο δεύτερος το Χαμώς. Το γένος τους έγινε μεγάλο πλήθος χωρίς όμως να είναι και χρήσιμο. Τους θυμάται ο Μωϋσής, ο οποίος έλεγε για τους «*άρχοντες Μωάβ*» (Αρ. κβ' 14). Τους αναφέρει και ο Δαβίδ μετά απ' αυτά λέγοντας: «*εγενήθησαν εις αντίληψιν τοις υιοίς Λωτ*» (Ψαλμ. πβ' 9).

[page_end]

Κι έγινε ο Αβραάμ εκατό χρόνων και η Σάρρα ενενήντα χρόνων «*και ο Κύριος επεσκέψατο Σάρραν, καθά είπε,... και συλλαβούσα έτεκε τω Αβραάμ υιόν εις το γήρας... καθά ελάλησεν αυτώ ο Κύριος... Είπε δε Σάρρα· γέλωτά μοι εποίησε Κύριος*» (Γεν. κα' 1-2, 6) δηλαδή από τη μια χαρά λόγω της γεννήσεως κι από την άλλη ντροπή λόγω του γήρατος. «*Και είπε· τίς αναγγελεί τω Αβραάμ ότι θηλάζει παιδίον Σάρρα;*» (Γεν. κα' 7). «*Και ηυξήθη το παιδίον και απεγαλακτίσθη και εποίησεν Αβραάμ δοχήν μεγάλην, η ημέρα απεγαλακτίσθη Ισαάκ ο υιός αυτού*» (Γεν. κα' 3). Διότι εφόσον πραγματοποιήθηκε η θεϊκή υπόσχεση η σχετική με τον απόγονό του και είδε ότι είχε απογαλακτισθεί το παιδί από την πολλή του χαρά κάνει μεγάλη γιορτή και τραπέζι, γιορτάζοντας με χαρμόσυνο τρόπο, αποδίδοντας ευχαριστίες στο Θεό.

Και ο Θεός, θέλοντας να φανερώσει στον κόσμο τη φιλοθεία του Αβραάμ, ότι δηλαδή δεν φείδεται ούτε το αγαπητό του παιδί λόγω της αγάπης του προς το

Θεό, του λέει δοκιμάζοντάς τον: «*Αβραάμ, Αβραάμ. Ο δε είπεν· ιδού εγώ. Και είπε· λάβε τον υιόν σου τον αγαπητόν, ον ηγάπησας, τον Ισαάκ, και πορεύθητι εις την γην την υψηλήν και ανένεγκον αυτόν εκεί εις ολοκάρπωσιν εφ' εν των ορέων, ων αν σοι είπω*» (Γεν. κβ' 1-2). Και αυτός, χωρίς να βραδύνει, χωρίς να πολυπραγμονήσει, χωρίς να μεμφθεί, χωρίς να πει ότι έχουν περάσει σχεδόν τριάντα χρόνια από τότε που μου υποσχέθηκες ότι θα μου χαρίσεις το παιδί και μόλις πέτυχα την πραγματοποίηση της υποσχέσεως διατάζεις πάλι να γίνω άτεκνος και φονιάς του παιδιού μου. Διότι χωρίς να πολυεξετάσει τέτοια πράγματα, άλλα και διδάσκοντάς μας να μη προτιμούμε κανένα πράγμα από το Θεό πραγματοποίησε γρήγορα αυτό που διατάχθηκε, και όσο εξαρτάτο από αυτόν, έσφαξε και θυσίασε το παιδί. Διότι σαν έφτασε στον τόπο που του υπόδειξε ο Θεός αφού οικοδόμησε το θυσιαστήριο και ετοίμασε τα ξύλα κι όλα τ' άλλα και έδεσε τα πόδια του παιδιού πάνω στα ξύλα κι έστρεψε το μαχαίρι προς το λαιμό για να σφάξει το παιδί, αν δεν τον εμπόδιζε η φωνή που έλεγε: «*Αβραάμ, Αβραάμ... μη επιβάλης την χείρα σου επί το παιδάριον, μηδέ ποιήσης αυτώ μηδέν· νυν γαρ έγνων, ότι φοβή συ τον Θεόν και ουκ εφείσω του υιού σου του αγαπητού δι' εμέ... η μην... ευλογήσω σε, και ...πληθυνώ τό σπέρμα σου ως τους αστέρας του ουρανού και ως την άμμον την παρά το χείλος της θαλάσσης*» (Γεν. κβ' 11-12, 16-17). Και ο Αβραάμ αφού θυσίασε θυσία ολοκαυτώματος το κριάρι που του υποδείχθηκε εκεί κοντά στο φυτό σαβέκ, αντί του γιού του, του Ισαάκ, «*εκάλεσε... το όνομα του τόπου εκείνου, Κύριος είδεν*» (Γεν. κβ' 14) δηλαδή δεν με παράβλεψε ο Κύριος ώστε να σφαγεί το παιδί μου, «*αλλά Κύριος είδεν*» και αφού αρκέσθηκε μόνο στην πρόθεση εμπόδισε την ενέργεια αυτή και μου χάρισε το παιδί μου. Ποιός μπορεί να επαινέσει επάξια τη φιλόθεη πράξη σου αοίδιμε! Διότι έγινες μιμητής του Θεού και Πατέρα, προδιαγράφοντας τη φροντίδα εκείνου «*ος γε του ιδίου υιού ουκ εφείσατο*» (Ρωμ. η' 32) κατά τις έσχατες μέρες, για τη σωτηρία και ανάπλαση του κόσμου, αλλά τον παράδωσε στο θάνατο. Έτσι κι εσύ, προλαμβάνοντας, δεν λυπήθηκες το γιό σου τον αγαπητό για την αγάπη του Θεού.

Γυρίζει, λοιπόν, στο σπίτι του ο δίκαιος καθιστάμενος ένδοξος με πολλά αγαθά πλεονεκτήματα, δηλαδή ότι υπηρέτησε με την υπακοή του το Θεό, ότι πάλι καταξιώνεται την ευλογία του Θεού, ότι δέχτηκε την υπόσχεση αναρίθμητων απογόνων κι ότι ενώ θυσίασε το παιδί του στο Θεό το φέρνει μαζί του χωρίς να το θυσιάσει, σαν θυσία ζωντανή κι ευάρεστη στο Θεό.

Όταν κόντεψε η ώρα του γάμου του νέου δεν διαλέγει να τον νυμφεύσει από τους Χαναναίους αλλά στέλλει ένα από τους δούλους που κατοικούσαν στο σπίτι του στην πατρίδα του τη Μεσοποταμία Αυτός, αφού πήγε με πολλή σύνεση και περίσκεψη και ευφυΐα, φέρνει από εκεί τη μακάρια Ρεβέκκα σαν νύμφη του Αβραάμ και γυναίκα του γιου του, του Ισαάκ, διότι αυτός ήταν σαράντα χρονών. Αυτός,

λόγω της ωραιότητας και της φρονιμάδας της, λέγει η Γραφή «ηγάπησεν αυτήν» (Γεν. κε' 67). Κι εμείς, λοιπόν, ακούγοντας πώς δοξάζει ο Θεός αυτούς που τον αγαπούν, ας σπεύσουμε να τον αγαπήσουμε με τη σειρά μας και να μισήσουμε την κακία την οποία μισεί ο Θεός και ν' αγαπήσουμε την αρετή την οποία αγαπά ο Θεός, ώστε με το έλεός του να μας αξιώσει κι εμάς να μπούμε σ' εκείνο τον πολυθύλητο κόλπο του Πατριάρχη Αβραάμ, που είναι η χώρα των δικαίων, η ζωή χωρίς λύπη, η τρυφή του παραδείσου, το ανέσπερο φως, η άμιλλα των αγγέλων και η βασιλεία των ουρανών. Εκείνο τον τόπο, που είναι ο κόλπος του Αβραάμ, μακάρι να τον πετύχουμε όλοι μας με τη χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον όποιο ανήκει η δόξα και η δύναμη μαζί με τον Πατέρα και το Πανάγιο του Πνεύμα, πάντοτε και τώρα και πάντα και στους απέραντους αιώνες. Αμήν.

Απόδοση: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ, Θεολόγος-Εκπαιδευτικός.